

Suurin osa Suomea

On aika nähdä Suomi uusin silmin.

**Itä- ja Pohjois-Suomen huippukokous
17.1.2025 Tahkovuori**

EU:n alue- ja rakennepolitiikka

**Satu Vehreävesa
Aluekehitysjohtaja
Pohjois-Savon liitto**

Itä- ja Pohjois-Suomi

Tuottaa arvoa
koko Suomelle.

Vahvistaa
koko Suomen
turvallisuutta.

Kantaa vastuuta
koko Suomen
menestyksestä.

Itä- & Pohjois-
SUOMI

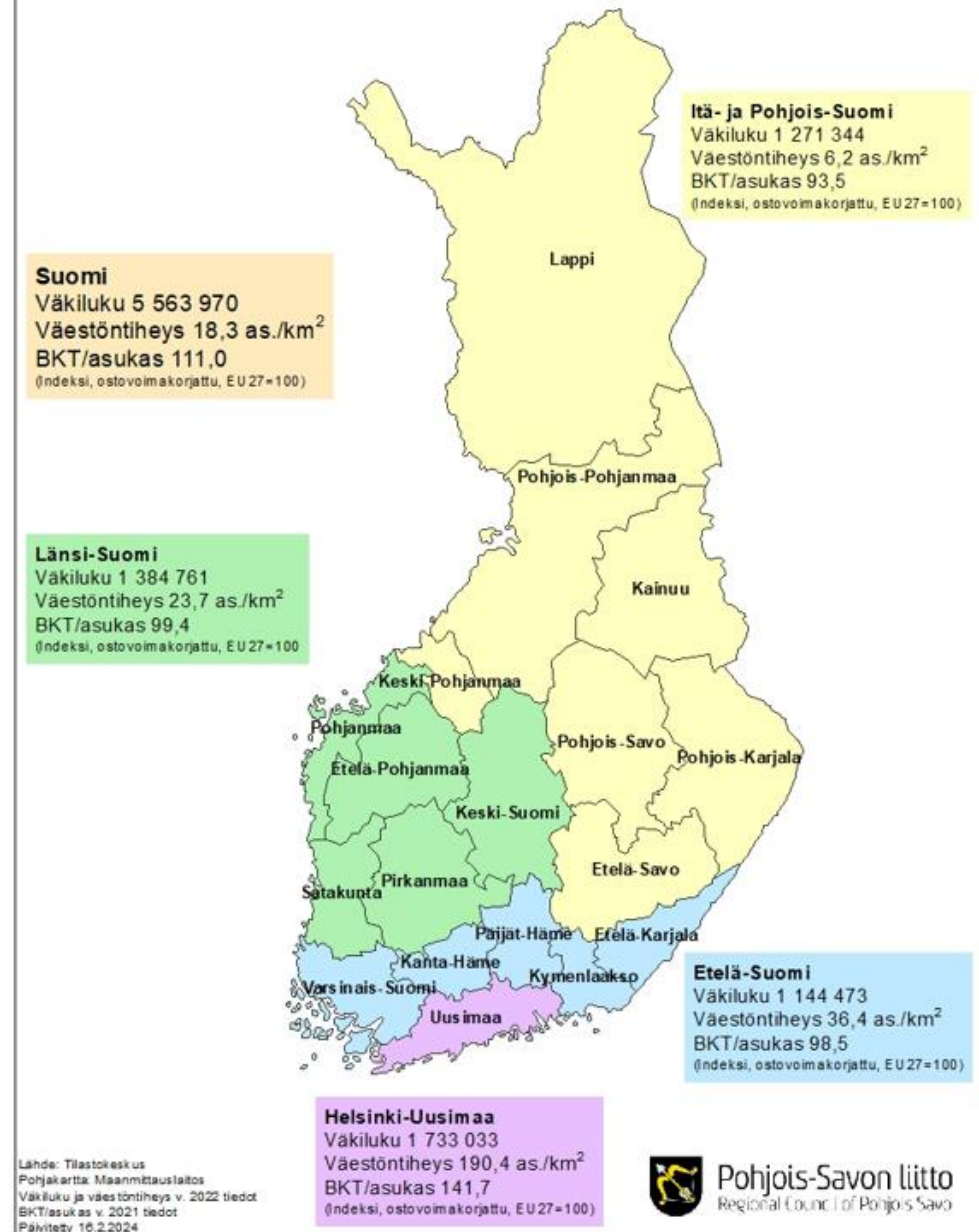
Katse EU:n seuraavaan kauteen (2028-2034)

- **EU:n tulevaa budjettia valmistellaan**
  - Komissiolla tavoitteena tulla ehdotuksensa kanssa ulos kesällä 2025
- **Keskustelua käydään budjetin suuruudesta ja politiikkalohkojen painotuksista**
  - Säilyykö kokonaisbudjetti nykyisellään, onko tarve jäsenmaksuosuuksien korotukselle?
  - Mikä on eri politiikkalohkojen painotus?
  - Miten mahdollisten uusien jäsenmaiden hyväksymiseen varaudutaan?
  - Mikä on EU:n alue- ja rakennepolitiikan merkitys tulevaisuudessa? Osa pitää toimintaa tehottomana.
  - Montako ohjelmaa tulee? Pakataanko kaikki yhteen kansalliseen kirjeeseen?
- **Itä- ja Pohjois-Suomen kannalta on tärkeää varmistaa alue- ja rakennepolitiikan varojen mahdollisimman korkea taso sekä maatalouden ja maaseudun kehittämisen rahoituksen riittävyys.**

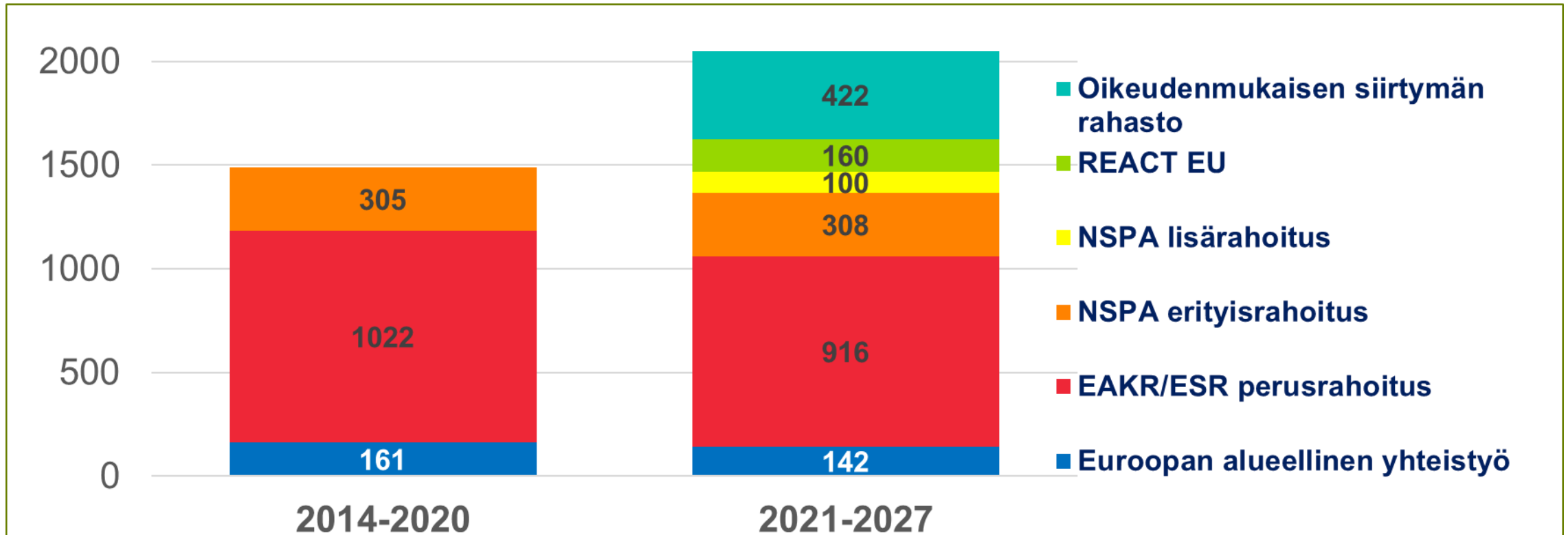
EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksella suuri merkitys Itä- ja Pohjois-Suomelle

- IP-alue muodostaa EU:n määrittelemän NUTS 2-tason suuralueen
- Tukitaso muuta maata korkeampi – perustellusta syystä
- EU-rahoituksen ansiosta vahvaa kehitystä tapahtunut (mm. BKT) ja koko suuralueen kilpailukyky vahvistunut, mutta BKT edelleen alhaisempi kuin maassa keskimäärin.
- Kehitystyötä kuitenkin tarvitaan edelleen, sillä monilla mittareilla mitattuna IP-alueen haasteet ovat muuta maata suuremmat
  - IP-alueella palojn annettavaa koko Suomelle

EU NUTS 2 -aluejako

Suomen alue- ja rakennepolitiikan EU-rahoitus- saannot 2014-2020 ja 2021-2027, milj. €

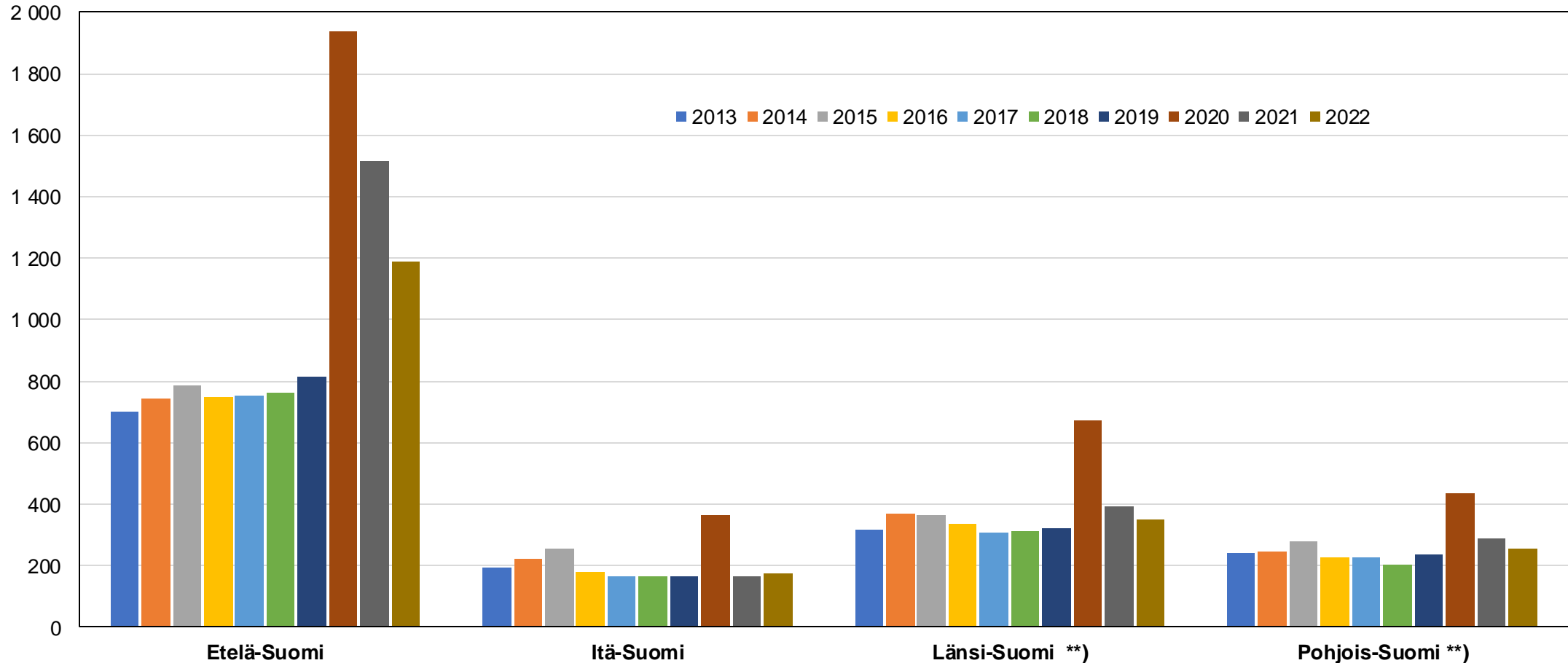
Suomen saama rahoitus kasvoi edellisestä kaudesta, mutta EAKR- ja ESR-rahoitus laskivat

- Syynä nousuun kertaluontoinen JTF-rahoitus sekä muu elpymiseen tarkoitettu rahoitus
- Suurimmat EAKR- ja ESR-leikkaukset kohdistuvat IP-alueelle

Kansallisen tuen kohdentumisen painopiste etelässä

Business Finlandin ja TEM:n *) myöntämä kansallinen rahoitus sekä Finnveran lainat ja takaukset yhteensä v. 2013-2022, milj. €**)

milj. €

*) Vuonna 2018 tem/elyillä ei ollut kansallista rahoitusta

***) ELY-keskusjako ei kaikilta osin vastaa maakuntajakoa. Pohjanmaan ely-keskus (sis. Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan) laskettu Pohjois-Suomen suuralueeseen vaikka Pohjanmaa maakuntana kuuluu Länsi-Suomen suuralueeseen

Vuoden 2020 luvuissa ei ole mukana ELY-keskusten myöntämät koronatuot, sillä niitä ei ollut saatavilla

Etelä-Suomi: Uusimaa, Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala

Itä-Suomi: Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Kainuu

Länsi-Suomi: Satakunta, Pirkanmaa, Keski-Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

Pohjois-Suomi: Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi

Kehitystä saatu aikaan Itä- ja Pohjois-Suomessa

- BKT-kehitys 10 vuoden aikana ollut nopeampaa kuin maassa keskimäärin:
IP-alue 25,3%, koko maa 22%
  - Suhteellinen ero kaventunut, mutta ero edelleen olemassa
- Tuen vaikuttavalla kohdentamisella pystytty vahvistamaan IP-alueen elinkeinorakennetta, tukemaan kansainvälistyviä kasvuyrityksiä, vahvistamaan alueen osaamista sekä parantamaan työllisyyttä
- Harvasta asutuksesta, joukkoliikenneyhteyksien heikentymisestä johtuen kuitenkin haasteita koulutuksen ja työmarkkinoiden saavutettavuudessa
- IP-alueella vahvaa erikoistunutta osaamista, luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja korkeaa teknologiaa koko Euroopan hyväksi
- Muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa sekä etenevän ilmastonmuutoksen seurauksena itäisten ja pohjoisten alueiden taloudellinen ja geopoliittinen merkitys korostuu

IP-alueen EU-kärkitavoitteet koheesiopolitiikan osalta (IP-alueen jory 27.3.2024)

- * Pohjoisten harvaanasuttujen alueiden erityisrahoituksen (**NSPA-erityistuki**) turvaaminen on tärkeää alueiden kehityserojen tasaamisessa.
- Suomeen tulevan EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen nykytason säilyttämisen kannalta on tärkeää, että **harvan asutuksen yleiskriteeri** säilyy edelleen tuen laskentakriteerinä.
  - NSPA-erityistuki ja harvaanasutuksen yleiskriteeri tuovat yli puolet Suomen saamasta kokonaistuesta.
- Venäjän Ukrainaan kohdistamalla hyökkäyssodalla on pitkäkestoisia vaikutuksia Itä- ja PohjoisSuomen kilpailukykyyn, elinkeinoihin, investointeihin, kehittämiseen sekä logistisiin tarpeisiin. EU:n on huomioitava EU:n **itärajan tilanne**, käsittäen koko Itä- ja Pohjois-Suomen, elinvoimaisuuden tarpeet.
- Itä- ja Pohjois-Suomella on **paljon annettavaa** koko EU:lle: korkea osaaminen, vahvat teollisuudenalat sekä luonnonvarat ja niiden kestävä hyödyntäminen. EU:n aluekehitysvarat ovat välttämättömiä Itä- ja PohjoisSuomelle hyvän kehityksen varmistamiseksi.

- Alue- ja rakennepolitiikan tulee perustua **aluelähtöisyyteen** ja monitahoisen hallinnon periaatteisiin. Sillä toteutetaan EU:n toissijaisuusperiaatetta ja kumppanuusperiaatetta.
- EU:n tulee huolehtia koheesiorahoituksen **riittävästä tasosta**, jotta sillä kyetään vähentämään alueiden välisiä kehityseroja ja jälkeenjääneisyyttä sekä tukemaan alueiden vahvuuksia.
- Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat eivät pidä tarkoituksenmukaisena valtiontukikilpailua EU:ssa eivätkä kannata uusia lisäjoustoja nykyisiin valtiontukisääntöihin osana STEP-kehysvälineestä tehtäviä ratkaisuja. Koheesiopolitiikassa **ei ole tarvetta uusiin rahoitusinstrumentteihin**.
- Pohjoisten harvaanasuttujen alueiden **(NSPA) yhteistyö** tarjoaa mahdollisuuden strategiseen suunnitteluun ja toimintaan yhdessä Ruotsin ja Norjan kanssa, NSPA alue tuo arktisen ulottuvuuden EU:lle. NSPA-yhteistyö tukee paitsi aluekehittämistä, niin myös koordinoituja toimenpiteitä saavutettavuuden eteen ja siihen liittyvässä infrastruktuurin suunnittelussa.

Kiitos!

Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat

LAPIN LIITTO

POHJOIS-
POHJANMAA
COUNCIL OF OULU REGION

KAINUUN LIITTO

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

Pohjois-Savon liitto

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Etelä-Savon
maakuntaliitto